

EFFECTEN
PROVINCIALE RUIMTELIJKE STRUCTUURVISIE 2013-2028
OP NATUUR – PROVINCIE UTRECHT

EFFECTEN
PROVINCIALE RUIMTELIJKE STRUCTUURVISIE 2013-2028
OP NATUUR – PROVINCIE UTRECHT

September 2012

In opdracht van:
Provincie Utrecht

NatuurInclusief
Ecologisch advies- & projectbureau

Alexandrinaalaaan 7
7271 NN Borculo
0545-286673
www.natuurinclusief.nl

Niets uit dit drukwerk mag worden vereenvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van NatuurInclusief, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waar het voor is vervaardigd.

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
1 BEOORDELINGSKADER NATUUR	2
1.1 Inleiding	2
1.2 Natura 2000	2
1.3 Ecologische Hoofdstructuur	2
1.4 Flora- en faunawet	2
2 BELEIDSDOELN PROVINCIALE RUIMTELIJKE STRUCTUURVISIE	3
3 BEOORDELING NATURA 2000	5
4 BINNENVELD	7
4.1 Gebiedsbeschrijving	7
4.2 Natura 2000-waarden	7
4.3 Instandhoudingsdoelstellingen	7
4.4 Effecten beleidsdoelen PRS	7
4.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen	8
5 BOTSHOL	11
5.1 Gebiedsbeschrijving	11
5.2 Natura 2000-waarden	11
5.3 Instandhoudingsdoelstellingen	11
5.4 Effecten beleidsdoelen PRS	12
5.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen	12
6 EEMMEER & GOOIMEER ZUIDOEVER	15
6.1 Gebiedsbeschrijving	15
6.2 Natura 2000-waarden	15
6.3 Instandhoudingsdoelstellingen	15
6.4 Effecten beleidsdoelen PRS	15
6.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen	16
7 KOLLAND & OVERLANGBROEK	19
7.1 Gebiedsbeschrijving	19
7.2 Natura 2000-waarden	19
7.3 Instandhoudingsdoelstellingen	19
7.4 Effecten beleidsdoelen PRS	19
7.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen	20
8 NIEUWKOOPSE PLASSEN & DE HAECK	22
8.1 Gebiedsbeschrijving	22
8.2 Natura 2000-waarden	22
8.3 Instandhoudingsdoelstellingen	22
8.4 Effecten beleidsdoelen PRS	23
8.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen	24
9 OOSTELIJKE VECHTPLASSEN	26
9.1 Gebiedsbeschrijving	26
9.2 Natura 2000-waarden	26
9.3 Instandhoudingsdoelstellingen	26
9.4 Effecten beleidsdoelen PRS	27
9.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen	28
10 UITERWAARDEN LEK	31
10.1 Gebiedsbeschrijving	31
10.2 Natura 2000-waarden	31

10.3 Instandhoudingsdoelstellingen.....	31
10.4 Effecten beleidsdoelen PRS	31
10.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen.....	32
11 UITERWAARDEN NEDER-RIJN	34
11.1 Gebiedsbeschrijving	34
11.2 Natura 2000-waarden	34
11.3 Instandhoudingsdoelstellingen.....	34
11.4 Effecten beleidsdoelen PRS	35
11.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen.....	36
12 ARKEMHEEN	38
12.1 Gebiedsbeschrijving	38
12.2 Natura 2000-waarden	38
12.3 Instandhoudingsdoelstellingen.....	38
12.4 Effecten beleidsdoelen PRS	38
12.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen.....	38
13 BEOORDELING EHS	40
13.1 Inleiding.....	40
13.2 Aanleiding herijking	40
13.3 Resultaat herijking	40
13.4 Effecten herijking EHS.....	40
14 AANDACHTSPUNTEN FLORA- EN FAUNAWET	42
14.1 Inleiding.....	42
14.2 De Flora- en faunawet	42
14.3 Soorten	42
14.4 Effecten beleidsdoelen PRS	45

Inleiding

Het voorliggende document betreft een achtergronddocument bij het PlanMER van het Provinciaal Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (PRS) van de provincie Utrecht. Het rapport is een resultaat van de beoordeling van de effecten van de beleidsdoelen die genoemd zijn in de PRS op Natura 2000 en Flora- en faunawet. Naast een beschrijving van de effecten, wordt waar mogelijk ook aangegeven wat aandachtspunten en mogelijke vervolgstappen zijn om effecten te verminderen.

Het document is als volgt opgebouwd; Hoofdstuk 1 beschrijft het beoordelingskader natuur, in hoofdstuk 2 worden de beleidsdoelen uit de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie beschreven. Hoofdstuk 3 legt het beoordelingskader uit en de hoofdstukken 4 tot en met 12 beschrijven per Natura 2000-gebied de beleidsdoelen die mogelijk effect kunnen hebben op de gebieden. In hoofdstuk 14 wordt de herijking van de EHS getoetst. Tot slot wordt in hoofdstuk 15 ingegaan op soorten waar mogelijk rekening mee moet worden gehouden, omdat deze beschermd zijn door de Flora- en faunawet.

1 Beoordelingskader natuur

1.1 Inleiding

Het beoordelingskader natuur is opgebouwd uit 3 onderdelen:

- Beoordelingskader Natura 2000;
- Beoordelingskader Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- Beoordelingskader beschermde soorten (Flora- en faunawet).

1.2 Natura 2000

Voor deze rapportage zijn 9 Natura 2000-gebieden van Utrecht beoordeeld. Gekeken is welke instandhoudingdoelstellingen er per gebied zijn. Vervolgens is gekeken welke effecten de voorgenomen beleidsdoelen uit de PRS op deze instandhoudingsdoelstellingen hebben. De beoordeling is per Natura 2000-gebied uitgevoerd.

1.3 Ecologische Hoofdstructuur

De herijking van de EHS is bekeken op negatieve gevolgen voor EHS en Natura 2000-doelstellingen.

1.4 Flora- en faunawet

Buiten de beschermde gebieden komen verschillende beschermde planten en dieren voor. Een aantal soorten, die veel voorkomen of vaak voor moeilijkheden zorgen, worden besproken. Gekeken is welke activiteiten effect kunnen hebben op deze soorten.

2 Beleidsdoelen Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie

De beleidsdoelen die provincie Utrecht heeft opgesteld in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 zijn onder te verdelen in drie pijlers, namelijk:

- Een duurzame leefomgeving;
- Vitale dorpen en steden;
- Landelijk gebied met kwaliteit.

In dit hoofdstuk worden de beleidsdoelen met het provinciaal belang in één tabel genoemd. Een uitgebreidere beschrijving is te vinden in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. De in de tabel genoemde beleidsdoelen zijn gebruikt om te toetsen op significante effecten op Natura 2000, EHS en Flora- en faunawet.

Tabel 2.1 Beleidsdoelen PRS 2013 - 2028

Beleidsdoel	Provinciaal belang
Een duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een veilige provincie.
Bodemdalingsgevoelig gebied	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een veilige provincie.
Beschermingszone drinkwater	Behouden van de strategische grondwatervoorraden.
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	Behouden van de strategische grondwatervoorraden.
Waterbergingsgebied	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een veilige provincie.
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een veilige provincie.
Overstroombaar gebied	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een veilige provincie.
Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering	Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering.
Ruimte bieden voor duurzame energie	Ruimte bieden voor duurzame energie.
Windenergie	Ruimte bieden voor duurzame energie.
Energie uit biomassa	Ruimte bieden voor duurzame energie.
Gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving	Een duurzame leefomgeving.
Cultuurhistorische hoofdstructuur - Historische buitenplaatszones	Behouden en versterken van de kwaliteiten van de cultuurhistorische hoofdstructuur.
Cultuurhistorische hoofdstructuur – militair erfgoed	Behouden en versterken van de kwaliteiten van de cultuurhistorische hoofdstructuur.
Cultuurhistorische hoofdstructuur – agrarisch cultuurlandschap	Behouden en versterken van de kwaliteiten van de cultuurhistorische hoofdstructuur.
Cultuurhistorische hoofdstructuur – archeologie	Behouden en versterken van de kwaliteiten van de cultuurhistorische hoofdstructuur.
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	Realiseren van voldoende en op de behoefte aansluitend woningaanbod, met een accent op binnenstedelijke ontwikkeling. Optimaal gebruik van de binnenstedelijke ruimte.
Toekomstige woningbouw	Realiseren van voldoende en op de behoefte aansluitend woningaanbod, met een accent op binnenstedelijke ontwikkeling.
Bedrijventerreinen in stedelijk gebied	Een vitale en innovatieve regionale economie, met voldoende en diverse vestigingsmogelijkheden. Optimaal gebruik van de binnenstedelijke ruimte.
Toekomstig bedrijventerrein	Een vitale en innovatieve regionale economie, met voldoende en diverse vestigingsmogelijkheden. Optimaal gebruik van de binnenstedelijke ruimte.
Kantoren	Een vitale en innovatieve regionale economie, met voldoende en diverse vestigingsmogelijkheden. Optimaal gebruik van de binnenstedelijke ruimte.
Detailhandel	Een vitale en innovatieve regionale economie, met voldoende en diverse vestigingsmogelijkheden. Optimaal gebruik van de binnenstedelijke ruimte.
Wegen – (Inpassing) planstudieprojecten	Een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties.
Regionaal wegennet	Een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties.
Fiets en overig langzaam verkeer	Een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties.
Openbaar vervoer	Een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties.
Goederenvervoer	Een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties.
Landelijk gebied met kwaliteit	

Kernrandzones	Uitnodigende kernrandzones die stad en land verbinden en met een adequaat recreatieaanbod.
Landschap	Behouden en versterken van de kernkwaliteiten van het landschap en behoud van aardkundige waarden.
Aardkundige waarden	Behouden en versterken van de kernkwaliteiten van het landschap en behoud van aardkundige waarden.
Natuur – EHS	Behouden en ontwikkelen van vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden.
Groene contour	Behouden en ontwikkelen van vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden.
Natuurwaarden buiten EHS en groene contour	Behouden en ontwikkelen van vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden.
Landbouwgebieden	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector.
Landbouwkerngebieden	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector.
Glastuinbouw	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector.
Reconstructiegebied	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector.
Recreatiezones	<ul style="list-style-type: none"> - Uitnodigende kernrandzones die stad en land verbinden en met een adequaat recreatieaanbod. - Behouden en ontwikkelen van de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme).
Bovenlokale recreatieterreinen	Behouden en ontwikkelen van de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme).
Recreatietoervaartnet	Behouden en ontwikkelen van de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme).
Stiltegebieden	Behouden van gebieden waar rust en stilte kan worden ervaren.

3 Beoordeling Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Nederland telt ruim 160 gebieden die zijn aangemeld als Natura 2000-gebied. Deze gebieden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Aan ieder gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen gekoppeld. Deze doelstellingen richten zich op habitat of soorten. In deze rapportage worden 9 Natura 2000-gebieden beoordeeld. Acht daarvan (deels) in Utrecht en één ligt in Gelderland. In tabel 3.1 is per gebied aangegeven of deze vallen onder de Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn.

Tabel 3.1 Natura 2000-gebieden met geldende richtlijn.

Natura 2000-gebied (nummer van gebied)	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn
Arkemheen (56)		
Binnenveld (65)		
Botshol (83)		
Eemmeer & Gooimeer Zuidoever (77)		
Kolland & Overlangbroek (81)		
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103)		
Oostelijke Vechtplassen (95)		
Uiterwaarden Lek (82)		
Uiterwaarden Neder-Rijn (66)		

Alle Natura 2000-gebieden dienen een beheerplan te krijgen. Op dit moment is er voor geen enkel gebied in Utrecht een beheerplan gereed. Wel zijn er concepten, maar deze zijn nog dusdanig aan verandering onderhevig dat deze niet gebruikt kunnen/mogen worden voor het beoordelen van de effecten van de PRS.

Het beoordelen van de effecten van de PRS op Natura 2000 is gedaan op basis van *expert judgement*. Hierbij is gebruik gemaakt van onder andere ontwerpbesluiten of aanwijzingsbesluiten en knelpunten- en kansenanalyses. Verder is er gebruikt gemaakt van diverse literatuur.

In de volgende hoofdstukken worden de Natura 2000-gebieden individueel behandeld. Naast een korte beschrijving wordt er ook beoordeeld of de beleidsdoelen significant negatieve gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De beoordeling heeft plaatsgevonden aan de hand van de stoplicht-methode. Dat wil zeggen dat ieder beleidsdoel voorzien is van een kleur met een bepaalde betekenis, namelijk:

	Beleidsdoel niet van toepassing.
	Significant negatieve effecten zijn niet te verwachten.
	Significant negatieve effecten kunnen op voorhand niet worden uitgesloten.
	Significant negatieve effecten kunnen op voorhand niet worden uitgesloten.
	Significant negatieve effecten zijn waarschijnlijk.

De kleuren geel en oranje worden beide gebruikt om aan te geven dat effecten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten. De oranje kleur wordt toegekend aan beleidsdoelen die bekend staan sterke significant negatieve effecten te kunnen hebben op Natura 2000-gebieden.

In ieder hoofdstuk wordt een uitwerking gegeven van de beleidsdoelen met een gele, oranje en eventuele rode codering. Er wordt aangegeven waarom significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten of waarschijnlijk zijn. Daarnaast wordt, waar mogelijk, aangegeven wat aandachtspunten en/of vervolgstappen kunnen zijn.

Sommige beleidsdoelen zijn bij alle Natura 2000-gebieden niet van toepassing, bijvoorbeeld vanwege hun ligging. Deze zijn daarom ook uit de volgende hoofdstukken weggelaten. Het gaat hierbij om de volgende 10 beleidsdoelen:

- Gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving;
- Cultuurhistorische Hoofdstructuur - Archeologie;

- Toekomstig bedrijventerrein;
- Kantoren;
- Detailhandel;
- Openbaar vervoer;
- Goederenvervoer;
- Natuur - Groene contour;
- Natuurwaarden buiten EHS en Groene contour;
- Glastuinbouw.

4 Binnenveld

4.1 Gebiedsbeschrijving

Binnenveld is een Natura 2000-gebied van ongeveer 110 ha dat op de grens van Gelderland met Utrecht ligt. Het gebied is opgedeeld in twee (voormalige) beschermde natuurmonumenten, namelijk Bennekomse Meent (14 ha, Gelderland) en de Hel/ Blauwe Hel (64 ha, Utrecht). Binnenveld behoort tot het Natura 2000-landschap 'Beekdalen'.

4.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor Binnenveld zijn aangewezen.

Tabel 4.1 Natuurwaarden Binnenveld

Habitattypen	H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen) en H7230 Kalkmoerassen [complementair]
Habitatsoorten	Geen
Broedvogels	Geen
Niet-broedvogels	Geen

4.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn voor Binnenveld de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 4.2 Instandhoudingsdoelstellingen Binnenveld

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitattypen		
H6410	Blauwgraslanden	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
H7140	Overgangs- en trilvenen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen (subtype A, trilvenen).
Complementaire doelen: habitattypen		
H7230	Kalkmoerassen	Ontwikkeling habitattype kalkmoerassen

4.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Binnenveld.

Tabel 4.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Binnenveld

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	

Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstrctiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatiervoer	
Stillegebieden	

4.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Bodemdalingsgevoeligheid

Het Natura 2000-gebied Binnenveld is gevoelig voor bodemdaling. Activiteiten waar mogelijk bodemdaling door kan plaatsvinden dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen genomen te worden om effecten te voorkomen. Bodembewerking waarbij veen aan het oppervlak wordt gebracht is niet toegestaan, tenzij de bodembewerkingen plaatsvinden ten behoeve van graslandverbetering. Om deze reden zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Bodemdaling kan tot gevolg hebben dat verlaging van het grondwaterpeil noodzakelijk is om bijvoorbeeld landbouw mogelijk te houden. Dit kan onder andere leiden tot verdroging in Binnenveld. De aanwezige habitattypen zijn gevoelig voor verdroging. Kritisch blijven kijken naar activiteiten die bodemdaling tot gevolg kunnen hebben blijft noodzakelijk.

Waterberging

In het Utrechtse deel van het Natura 2000-gebied Binnenveld is het beleid om waterberging toe te staan. Naar schatting wordt eens per 2,5 jaar gebruik gemaakt van de waterbergingsfunctie in Binnenveld. Waterberging kan leiden tot eutrofiëring. Er is te weinig bekend over effecten van waterberging op de trofieregulatie in mesotrofe, natte ecosystemen, zoals deze aanwezig zijn in Binnenveld. De onbekendheid van de effecten en de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding van betreffende habitattypen, maken het noodzakelijk om passende maatregelen te nemen. Een belangrijke maatregel is om waterberging te lokaliseren in delen waar geen behoud of ontwikkeling van de habitattypen worden nagestreefd.

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron.

Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Regionaal wegennet

Langs Natura 2000-gebied Binnenveld loopt een weg die gerekend wordt tot het regionale wegennet, namelijk Rondweg-oost. Provincie Utrecht streeft naar een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties. Hiervoor stelt de provincie een mobiliteitsvisie op. Op dit moment is deze visie er niet. Het is onduidelijk welke maatregelen genomen gaan worden en aan welke delen van de weg. Effecten op het Natura 2000-gebied zijn dus zeker niet uit te sluiten. Bij een eventuele wegverbreding kunnen door de toename aan schadelijke stoffen, door bijvoorbeeld een toename van verkeersactiviteit, significant negatieve effecten optreden op de kwetsbare habitattypen.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkelingen zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van Natura 2000-gebied Binnenveld. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Kernrandzones

Gemeenten worden door provincie Utrecht vrij gelaten om eventuele ontwikkeling van kernrandzones in te vullen. Kernrandzones zijn gebieden grenzend aan stad of dorp. Natura 2000-gebied Binnenveld ligt tegen het stedelijk gebied van Veenendaal aan en is daarom te bestempelen als kernrandzone. Onbekend is of er plannen zijn voor Binnenveld. Niet ondenkbaar is dat de gemeente Binnenveld belangrijker wil maken voor recreatie. Wanneer dit gaat plaatsvinden is het afhankelijk van de aard van de recreatie en de intensiteit van de recreatie of er significant negatieve effecten optreden. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Binnenveld heeft verschillende kwetsbare habitattypen. Recreatie is goed mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden van het gebied.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Binnenveld ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De kwetsbare habitattypen uit Binnenveld zijn (zeer) gevoelig voor vermesting, verzuring en verdroging. Deze drie storingsfactoren kunnen worden versterkt bij intensivering van de agrarische activiteiten. Het oppervlaktewater in het slotenstelsel van het landbouwgebied in de omgeving van het Natura 2000-gebied is al vervuild met fosfaat en nitraat. Een toename is zeer onwenselijk. Verdroging van het Natura 2000-gebied is op dit moment al één van de grootste bedreigingen voor de kwetsbare habitattypen. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van Binnenveld moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Reconstructiegebied

Natura 2000-gebied Binnenveld ligt in een extensiveringsgebied. In dit gebied staat voorop dat aantasting van natuurwaarden wordt teruggedrongen. Direct in de nabijheid van het gebied ligt een verwevingsgebied. In dit gebied is reeds landbouw aanwezig, maar wordt de mogelijkheid gegeven voor de intensieve veehouderij om uit te breiden. Dit is echter alleen mogelijk als de ruimtelijke kwaliteiten of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

Wanneer in het verwevingsgebied bij Binnenveld uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden, is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten kunnen optreden voor dat gebied. Door uitbreiding van de intensieve veehouderij ligt o.a. vermesting, verzuring en verdroging op de loer. De kwetsbare habitattypen in Binnenveld zijn allen gevoelig voor deze effecten. Het oppervlaktewater in het slotenstelsel van het landbouwgebied in de omgeving van het Natura 2000-gebied is al vervuild met fosfaat en nitraat. Een toename is zeer onwenselijk. Verdroging van het Natura 2000-gebied is één van de grootste bedreigingen voor de kwetsbare habitattypen. Wanneer uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden in de omgeving van Binnenveld dienen maatregelen genomen te worden om verdroging, vermesting en verzuring tegen te gaan. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

Stiltegebied

Binnenveld is aangewezen als stiltegebied. Er gelden strikte regels op het gebied van akoestiek. Ontwikkeling van recreatie is mogelijk en zelfs aantrekkelijk in stiltegebieden. Zoals eerder genoemd kan ontwikkeling van recreatie echter significant negatieve effecten hebben als er geen rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden van het gebied.

5 Botshol

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het 217 ha grootte Botshol is gesitueerd in het noordwesten van de provincie tegen de grens van Noord-Holland. Botshol behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'

5.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor Botshol zijn aangewezen.

Tabel 5.1 Natuurwaarden Botshol

Habitattypen	H3140 Kranswierwateren, H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H6410 Blauwgraslanden, H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en H7210 Galigaanmoerassen
Habitatsoorten	H1134 bittervoorn, H1149 kleine modderkruiper, H1163 rivierdonderpad en H1318 meervleermuis
Broedvogels	zwarte stern [complementair], snor [complementair]
Niet-broedvogels	Geen

5.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn voor Botshol de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 5.2 Instandhoudingsdoelstellingen Botshol

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitattypen		
H3140	Kranswierwateren	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H6410	Blauwgraslanden	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6430	Ruigten en zomen	Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen (subtype A, moerasspirea).
H7140	Overgangs- en trilvenen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen (subtype B, veenmosrietlanden).
H7210	Galigaanmoerassen	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
Habitatrichtlijn: soorten		
H1134	Bittervoorn	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1163	Rivierdonderpad	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1318	Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Complementaire doelen: broedvogels		
A197	Zwarte stern	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 15 paren.
A292	Snor	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 9 paren.

5.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Botshol.

Tabel 5.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Botshol

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstructiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatietoervaart	
Stiltegebieden	

5.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Bodemdalingsgevoeligheid

Het Natura 2000-gebied Botshol is gevoelig voor bodemdaling. Activiteiten waar mogelijk bodemdaling door kan plaatsvinden dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen genomen te worden om effecten te voorkomen. Bodembewerking waarbij veen aan het oppervlak wordt gebracht is niet toegestaan, tenzij de bodembewerkingen plaatsvinden ten behoeve van graslandverbetering. Om deze reden zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Bodemdaling kan tot gevolg hebben dat verlaging van het grondwaterpeil noodzakelijk is om bijvoorbeeld landbouw mogelijk te houden. Dit kan onder andere leiden tot verdroging in Botshol. De aanwezige habitattypen zijn gevoelig voor verdroging. Kritisch blijven kijken naar activiteiten die bodemdaling tot gevolg kunnen hebben blijft noodzakelijk.

Vrijwaringszone versterking regionale waterkering

Voor reconstructie of versterking van regionale waterkeringen voorziet de provincie een vrijwaringszone aan beide kanten van de waterkering. Over het algemeen is een vrijwaringszone van 30 meter voldoende om reconstructie of versterking te realiseren. De exacte maten verschillen per deel.

Botshol heeft langs meerdere zijden een dergelijke zone. Activiteiten ter reconstructie of versterking kunnen significant negatieve effecten te weeg brengen op natuurwaarden van Natura 2000-gebied Botshol. Negatieve effecten kunnen o.a. zijn het verlies aan oppervlakte, maar de werkzaamheden zelf kunnen ook negatieve effecten tot gevolg hebben. Werkzaamheden aan waterkeringen worden in de regel buiten het stormseizoen uitgevoerd. In de praktijk komt dit neer op werken in voorjaar en zomer. In deze periode broeden doelsoorten als zwarte stern en snor in het gebied. Zwarte stern en snor zijn gevoelig voor verstoring door trillingen, geluid, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Broedsucces kan door dergelijke verstoringen sterk verminderd worden. Door de meest kwetsbare locaties (bijv. nesten van broedvogels) in de meest kwetsbare periode te ontzien kunnen negatieve effecten op deze soorten voorkomen worden. Dit vergt een goed en recent natuuronderzoek, maar ook een goede planning van werkzaamheden. Verstoring van broedvogels kan tevens verminderd of voorkomen worden door kritisch te kijken naar de methodiek van werken.

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Windenergie

Langs het Amsterdam-Rijnkanaal, nabij Baambrugge, is een windenergielocatie aangewezen. Deze locatie ligt tussen het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen en Natura 2000-gebied Botshol. Beide gebieden zijn aangewezen als belangrijke bijdrage voor het ontstaan van een regionale sleutelpopulatie in de regio Utrechts-Hollands plassengebied voor zwarte stern. Uitwisseling tussen beide gebieden van zwarte stern is te verwachten. Windmolens kunnen een barrière vormen voor zwarte sterns als deze bijvoorbeeld gesitueerd zijn tussen slaapplaats of nestlocatie en foerageergebied. Meervleermuis is net als zwarte stern doelsoort van beide Natura 2000-gebieden en kan ook hinder ondervinden van windmolens. Van windmolens is bekend dat deze veel slachtoffers onder vogels en vleermuizen kunnen maken als zij op een belangrijke route liggen. Of de onderhavige windenergielocatie daadwerkelijk significant negatieve effecten heeft, is op basis van de huidige gegevens niet te zeggen. Nader onderzoek zou moeten uitwijzen wat eventuele effecten zijn. Negatieve effecten zijn te verminderen door strategische plaatsing van windmolens of aanpassing van de in werkingstelling op kwetsbare tijdstippen.

CHS – Militair erfgoed

Botshol ligt in de zone van militair erfgoed, namelijk de Stelling van Amsterdam. Onder andere de locatie Fort in de Botshol ligt in het Natura 2000-gebied. De provincie wil de cultuur historische hoofdstructuur, waar de Stelling van Amsterdam deel van is, behouden en versterken. Op dit moment is onbekend welke activiteiten ondernomen zullen worden om het militaire erfgoed in en rond Botshol te versterken. Afhankelijk van de aard van de activiteit zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Zo kan bij bepaalde typen recreatie verstoring ontstaan voor doelsoorten als snor en zwarte stern. Oppervlakteverlies en verontreiniging van habitattypen is ook mogelijk. Door het zorgvuldig kiezen van de activiteiten kunnen negatieve effecten voorkomen worden.

CHS – Agrarisch cultuurlandschap

Natura 2000-gebied ligt in een Agrarisch cultuurlandschap. In deze zone kunnen activiteiten worden ondernomen ter behoud en versterking van dit type cultuurlandschap. Niet duidelijk is welke activiteiten zullen worden ondernomen. Afhankelijk van de aard van de activiteit zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van Natura 2000-gebied Botshol. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Botshol ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De kwetsbare habitattypen van Botshol zijn (zeer) gevoelig voor vermesting, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten van het Natura 2000-gebied kunnen daar gevoelig voor zijn. Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van Botshol moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

6 Eemmeer & Gooimeer Zuidoever

6.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever ligt in drie provincies, namelijk Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Het bijna 1600 ha grootte gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'.

6.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor Eemmeer & Gooimeer Zuidoever zijn aangewezen.

Tabel 6.1 Natuurwaarden Eemmeer & Gooimeer Zuidoever

Habitattypen	Geen
Habitatsoorten	Geen
Broedvogels	Visdief
Niet-broedvogels	fuut, aalscholver, kleine zwaan, grauwe gans, smient, krakeend, slobbeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje en meerkoet

6.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 6.2 Instandhoudingsdoelstellingen Eemmeer & Gooimeer zuidoever

Code	Type	Doel
Vogelrichtlijn: broedvogels		
A193	Visdief	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 280 paren.
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels		
A005	Fuut	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).
A017	Aalscholver	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).
A037	Kleine zwaan	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2 vogels (seizoensgemiddelde).
A043	Grauwe gans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 300 vogels (seizoensgemiddelde).
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4900 vogels (seizoensgemiddelde).
A051	Krakeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).
A056	Slobbeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5 vogels (seizoensgemiddelde).
A059	Tafeleend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 790 vogels (seizoensgemiddelde).
A061	Kuifeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor ene populatie van gemiddeld 2700 vogels (seizoensgemiddelde).
A068	Nonnetje	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).
A125	Meerkoet	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1700 vogels (seizoensgemiddelde).

6.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever.

Tabel 6.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer zuidoever

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstrctiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatietoervaart	
Stiltegebieden	

6.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Vrijwaringszone versterking regionale waterkering

Voor reconstructie of versterking van regionale waterkeringen voorziet de provincie een vrijwaringszone aan beide kanten van de waterkering. Over het algemeen is een vrijwaringszone van 30 meter voldoende om reconstructie of versterking te realiseren. De exacte maten verschillen per deel. Dit Natura 2000-gebied heeft langs één zijde een dergelijke zone. Activiteiten ter reconstructie of versterking kunnen significant negatieve effecten te weeg brengen op natuurwaarden van Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. Negatieve effecten kunnen o.a. zijn het verlies aan oppervlakte, maar de werkzaamheden zelf kunnen ook negatieve effecten tot gevolg hebben. Werkzaamheden aan waterkeringen worden in de regel buiten het stormseizoen uitgevoerd. In de praktijk komt dit neer op werken in voorjaar en zomer. In deze periode broed doelsoort visdief in het gebied. Visdief is gevoelig voor verstoring door trillingen, geluid en mechanische effecten. Broedsucces kan door dergelijke verstoringen verminderd worden. Door de meest kwetsbare locaties (bijv. nesten van broedvogels) in de meest kwetsbare periode te ontzien kunnen negatieve effecten op deze soorten voorkomen worden. Dit vergt een goed en recent natuuronderzoek, maar ook een goede planning van werkzaamheden. Verstoring van broedvogels kan tevens verminderd of voorkomen worden door kritisch te kijken naar de methodiek van werken.

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen.

Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van het Natura 2000-gebied. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De kwetsbare habitattypen zijn (zeer) gevoelig voor vermesting, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten uit het Natura 2000-gebied kunnen daar gevoelig voor zijn. Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van het gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

Stiltegebied

Eemmeer & Gooimeer Zuidoever is aangewezen als stiltegebied. Er gelden strikte regels op het gebied van akoestiek. Ontwikkeling van recreatie is mogelijk en zelfs aantrekkelijk in stiltegebieden.

Zoals eerder genoemd kan ontwikkeling van recreatie echter significant negatieve effecten hebben als er geen rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden van het gebied.

7 Kolland & Overlangbroek

7.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek ligt in het zuidoosten van de provincie Utrecht. Het ongeveer 170 ha grootte gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Rivierenland'.

7.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor Kolland & Overlangbroek zijn aangewezen.

Tabel 7.1 Natuurwaarden Kolland & Overlangbroek

Habitattypen	H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)
Habitatsoorten	Geen
Broedvogels	Geen
Niet-broedvogels	Geen

7.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen is voor Kolland & Overlangbroek het volgende specifieke instandhoudingsdoel geformuleerd:

Tabel 7.2 Instandhoudingsdoelstellingen Kolland & Overlangbroek

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitatype		
H91E0	Vochtige alluviale bossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige alluviale bossen (subtype B, essen-iepenbossen).

7.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek.

Tabel 7.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	

Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstrctiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatietoervaart	
Stiltegebieden	

7.5 Toelichting ‘gele’ en ‘oranje’ beleidsdoelen

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Historische buitenplaatszone

Dit Natura 2000-gebied ligt in een Historische buitenplaatszone. In deze zone kunnen activiteiten worden ondernomen ter behoud en versterking van dit type cultuurlandschap. Niet duidelijk is welke activiteiten zullen worden ondernomen. Afhankelijk van de aard van de activiteit zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van het Natura 2000-gebied. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Het kwetsbare habitatype is gevoelig voor vermisting, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten uit het Natura 2000-gebied kunnen daar gevoelig voor zijn.

Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van het gebied Kolland & Overlangbroek moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Reconstructiegebied

Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek ligt in een extensiveringsgebied. In dit gebied staat voorop dat aantasting van natuurwaarden wordt teruggedrongen. Direct in de nabijheid van het gebied ligt een verwevingsgebied. In dit gebied is reeds landbouw aanwezig, maar wordt de mogelijkheid gegeven voor de intensieve veehouderij om uit te breiden. Dit is echter alleen mogelijk als de ruimtelijke kwaliteiten of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten. Wanneer in het verwevingsgebied bij Kolland & Overlangbroek uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden, is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten kunnen optreden voor dat gebied. Door uitbreiding van de intensieve veehouderij ligt o.a. vermesting, verzuring en verdroging op de loer. Het kwetsbare habitattype is gevoelig voor deze effecten. Wanneer uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden in de omgeving van Kolland & Overlangbroek dienen maatregelen genomen te worden om verdroging, vermesting en verzuring tegen te gaan. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

Stiltegebied

Kolland & Overlangbroek is aangewezen als stiltegebied. Er gelden strikte regels op het gebied van akoestiek. Ontwikkeling van recreatie is mogelijk en zelfs aantrekkelijk in stiltegebieden. Zoals eerder genoemd kan ontwikkeling van recreatie echter significant negatieve effecten hebben als er geen rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden van het gebied.

8 Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

8.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck ligt in twee provincies, namelijk Zuid-Holland en Utrecht. Het ruim 2000 ha grootte gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen als Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied. Het Utrechtse deel (De Haeck) is alleen aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

8.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor Nieuwkoopse Plassen & De Haeck zijn aangewezen.

Tabel 8.1 Natuurwaarden Plassen & De Haeck

Habitattypen	H3140 Kranswierwateren, H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H4010B vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H7210 Galigaanmoerassen en H91D0 Hoogveenbossen
Habitatsoorten	H1082 gestreepte waterroofkever, H1134 bittervoorn, H1149 kleine modderkruiper, H1318 meervleermuis, H1340 noordse woelmuis, H1903 groenknolorchis, H4056 platte schijfhoren
Broedvogels	Roerdomp, woudaapje, purperreiger, zwartkopmeeuw, zwarte stern, snor, rietzanger, grote karekiet
Niet-broedvogels	Grote zilverreiger, kolgans, smient, krakeend

8.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 8.2 Instandhoudingsdoelstellingen Plassen & De Haeck

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitattypen		
H3140	Kranswierwateren	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H4010	Vochtige heiden	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden (subtype B, laagveengebied).
H6410	Blauwgraslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H7140	Overgangs- en trilvenen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H7210	Galigaanmoerassen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H91D0	Hoogveenbossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Habitatrichtlijn: soorten		
H1082	Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1134	Bittervoorn	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1318	Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1340	Noordse woelmuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1903	Groenknolorchis	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
H4056	Platte schijfhoren	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Vogelrichtlijn: broedvogels		
A021	Roerdomp	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 6 paren.
A022	Woudaap	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
A029	Purperreiger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.
A176	Zwartkopmeeuw	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 9 paren.
A197	Zwarte stern	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor ene populatie van ten minste 100 paren.
A292	Snor	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een

		populatie van ten minste 50 paren.
A295	Rietzanger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 340 paren.
A298	Grote karekiet	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels		
A027	Grote zilverreiger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensmaximum).
A041	Kolgans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3000 vogels (seizoensmaximum).
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3500 vogels (seizoensmaximum).
A051	Krakeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensmaximum).

8.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Tabel 8.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Plassen & De haeck

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstructiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatietoervaart	
Stillegebieden	

8.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Bodemdalingsgevoeligheid

Het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is gevoelig voor bodemdaling. Activiteiten waar mogelijk bodemdaling door kan plaatsvinden dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen genomen te worden om effecten te voorkomen. Bodembewerking waarbij veen aan het oppervlak wordt gebracht is niet toegestaan, tenzij de bodembewerkingen plaatsvinden ten behoeve van graslandverbetering. Om deze reden zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Bodemdaling kan tot gevolg hebben dat verlaging van het grondwaterpeil noodzakelijk is om bijvoorbeeld landbouw mogelijk te houden. Dit kan onder andere leiden tot verdroging in het Natura 2000-gebied. De aanwezige habitattypen zijn gevoelig voor verdroging. Kritisch blijven kijken naar activiteiten die bodemdaling tot gevolg kunnen hebben blijft noodzakelijk.

Vrijwaringszone versterking regionale waterkering

Voor reconstructie of versterking van regionale waterkeringen voorziet de provincie een vrijwaringszone aan beide kanten van de waterkering. Over het algemeen is een vrijwaringszone van 30 meter voldoende om reconstructie of versterking te realiseren. De exacte maten verschillen per deel. Dit Natura 2000-gebied heeft langs één zijde een dergelijke zone. Activiteiten ter reconstructie of versterking kunnen significant negatieve effecten te weeg brengen op natuurwaarden van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Negatieve effecten kunnen o.a. zijn het verlies aan oppervlakte, maar de werkzaamheden zelf kunnen ook negatieve effecten teweeg brengen. Werkzaamheden aan waterkeringen worden in de regel buiten het stormseizoen uitgevoerd. In de praktijk komt dit neer op werken in voorjaar en zomer. In deze periode planten verschillende doelsoorten zich voort in het gebied, zoals bittervoorn en kleine modderkruiper. Zij zijn gevoelig voor verstoring door trillingen en mechanische effecten. Voortplantingssucces kan door dergelijke verstoringen verminderd worden. Door de meest kwetsbare locaties in de meest kwetsbare periode te ontzien kunnen negatieve effecten op deze soorten voorkomen worden. Dit vergt een goed en recent natuuronderzoek, maar ook een goede planning van werkzaamheden. Verstoring kan tevens verminderd of voorkomen worden door kritisch te kijken naar de methodiek van werken.

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

CHS – Agrarisch cultuurlandschap

Natura 2000-gebied ligt in een Agrarisch cultuurlandschap. In deze zone kunnen activiteiten worden ondernomen ter behoud en versterking van dit type cultuurlandschap. Niet duidelijk is welke activiteiten zullen worden ondernomen. Afhankelijk van de aard van de activiteit zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van het Natura 2000-gebied. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De kwetsbare habitattypen zijn gevoelig voor vermesting, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten uit het Natura 2000-gebied kunnen daar gevoelig voor zijn. Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

9 Oostelijke Vechtplassen

9.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt in twee provincies, namelijk Noord-Holland en Utrecht. Het gebied is ruim 6500 ha en behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'.

9.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor de Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen.

Tabel 9.1. Natuurwaarden Oostelijke Vechtplassen

Habitattypen	H3140 Kranswierwateren, H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H4010B vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H7210 Galigaanmoerassen en H91D0 Hoogveenbossen
Habitatoorten	H1042 gevlekte witsnuitlibel, H1082 gestreepte waterroofkever, H1134 bittervoorn, H1149 kleine modderkruiper, H1163 rivierdonderpad, H1318 meervleermuis, H1340 Noordse woelmuis, H1903 groenknolorchis en H4056 platte schijfhoren
Broedvogels	roerdomp, woudaapje, purperreiger, porseleinhoen, zwarte stern, ijsvogel, snor, rietzanger, grote karekiet
Niet-broedvogels	aalscholver, kolgans, grauwe gans, smient, kraakeend, slobbeend, tafeleend en nonnetje

9.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 9.2 Instandhoudingsdoelstellingen Oostelijke Vechtplassen

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitattypen		
H3140	Kranswierwateren	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H4010	Vochtige heiden	Behoud oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden (subtype B, laagveengebied).
H6410	Blauwgraslanden	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H7140	Overgangs- en trilvenen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H7210	Galigaanmoerassen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H91D0	Hoogveenbossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Habitatrichtlijn: soorten		
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 2000 volwassen individuen.
H1082	Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1134	Bittervoorn	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1163	Rivierdonderpad	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1318	Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1340	Noordse woelmuis	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1903	Groenknolorchis	Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
H4056	Platte schijfhoren	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Vogelrichtlijn: broedvogels		
A021	Roerdomp	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
A022	Woudaap	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
A029	Purperreiger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
A119	Porseleinhoen	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 8 paren.
A197	Zwarte stern	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 80 paren.

A229	Ijsvogel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met eend draagkracht voor een populatie van ten minste 6 paren.
A292	Snor	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.
A295	Rietzanger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 880 paren.
A298	Grote karekiet	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels		
A017	Aalscholver	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
A041	Kolgans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 920 vogels (seizoensgemiddelde).
A043	Grauwe gans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1200 vogels (seizoensgemiddelde).
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2800 vogels (seizoensgemiddelde).
A051	Krakeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensgemiddelde).
A056	Slobeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde).
A059	Tafeleend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 120 vogels (seizoensgemiddelde).
A068	Nonnetje	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde).

9.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

Tabel 9.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstructiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	

Recreatiervoer	
Stiltegebieden	

9.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Bodemdalingsgevoeligheid

Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen is gevoelig voor bodemdaling. Activiteiten waar mogelijk bodemdaling door kan plaatsvinden dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen genomen te worden om effecten te voorkomen. Bodembewerking waarbij veen aan het oppervlak wordt gebracht is niet toegestaan, tenzij de bodembewerkingen plaatsvinden ten behoeve van graslandverbetering. Om deze reden zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Bodemdaling kan tot gevolg hebben dat verlaging van het grondwaterpeil noodzakelijk is om bijvoorbeeld landbouw mogelijk te houden. Dit kan onder andere leiden tot verdroging in de Oostelijke Vechtplassen. De aanwezige habitattypen zijn gevoelig voor verdroging. Kritisch blijven kijken naar activiteiten die bodemdaling tot gevolg kunnen hebben blijft noodzakelijk.

Vrijwaringszone versterking regionale waterkering

Voor reconstructie of versterking van regionale waterkeringen voorziet de provincie een vrijwaringszone aan beide kanten van de waterkering. Over het algemeen is een vrijwaringszone van 30 meter voldoende om reconstructie of versterking te realiseren. De exacte maten verschillen per deel. Dit Natura 2000-gebied heeft langs één zijde een dergelijke zone. Activiteiten ter reconstructie of versterking kunnen significant negatieve effecten te weeg brengen op natuurwaarden van Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Negatieve effecten kunnen o.a. zijn het verlies aan oppervlakte, maar de werkzaamheden zelf kunnen ook negatieve effecten teweeg brengen. Werkzaamheden aan waterkeringen worden in de regel buiten het stormseizoen uitgevoerd. In de praktijk komt dit neer op werken in voorjaar en zomer. In deze periode broeden verschillende doelsoorten in het gebied. Zij zijn gevoelig voor verstoring door trillingen, geluid en mechanische effecten. Broedsucces kan door dergelijke verstoringen verminderd worden. Door de meest kwetsbare locaties (bijv. nesten van broedvogels) in de meest kwetsbare periode te ontzien kunnen negatieve effecten op deze soorten voorkomen worden. Dit vergt een goed en recent natuuronderzoek, maar ook een goede planning van werkzaamheden. Verstoring van broedvogels kan tevens verminderd of voorkomen worden door kritisch te kijken naar de methodiek van werken.

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Windenergie

Langs het Amsterdam-Rijnkanaal nabij Baambrugge, is een windenergielocatie aangewezen. Deze locatie ligt tussen het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen en Natura 2000-gebied Botshol.

Oostelijke Vechtplassen is aangewezen als belangrijke bijdrage aan het ontstaan van een regionale sleutelpopulatie in de regio Utrechts-Hollands plessengebied voor o.a. zwarte stern.

Uitwisseling tussen beide gebieden van zwarte stern is te verwachten. Windmolens kunnen een barrière vormen voor zwarte sterns als deze bijvoorbeeld gesitueerd zijn tussen slaapplaats of nestlocatie en foerageergebied. Meervleermuis is net als zwarte stern doelsoort van beide Natura 2000-gebieden en kan ook hinder ondervinden van windmolens. Van windmolens is bekend dat deze veel slachtoffers onder vogels en vleermuizen kunnen maken als zij op een belangrijke route liggen. Of de onderhavige windenergielocatie daadwerkelijk significant negatieve effecten heeft, is op basis van de huidige gegevens niet te zeggen. Nader onderzoek zou moeten uitwijzen wat eventuele effecten zijn. Negatieve effecten zijn te verminderen door strategische plaatsing van windmolens of aanpassing in werkingstelling op kwetsbare tijdstippen.

CHS – Agrarisch cultuurlandschap

Natura 2000-gebied ligt in een Agrarisch cultuurlandschap. In deze zone kunnen activiteiten worden ondernomen ter behoud en versterking van dit type cultuurlandschap. Niet duidelijk is welke activiteiten zullen worden ondernomen. Afhankelijk van de aard van de activiteit zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Regionaal wegennet

Langs Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen lopen wegen die gerekend worden tot het regionale wegennet. Provincie Utrecht streeft naar een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties. Hiervoor stelt de provincie een mobiliteitsvisie op. Op dit moment is deze visie er niet. Het is onduidelijk welke maatregelen genomen gaan worden en aan welke delen van de weg. Effecten op het Natura 2000-gebied zijn dus zeker niet uit te sluiten. Bijvoorbeeld kunnen bij een eventuele wegverbreding de toename aan schadelijke stoffen, door een toename van verkeersactiviteit, significant negatieve effecten optreden op de kwetsbare habitattypen.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van het Natura 2000-gebied. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De kwetsbare habitattypen zijn gevoelig voor vermesting, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten uit het Natura 2000-gebied kunnen daar gevoelig voor zijn. Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van het gebied Oostelijke Vechtplassen moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend.

Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Verschillende doelsoorten zijn (zeer) gevoelig voor verschillende vormen van land- en waterrecreatie. Voorbeelden van verstoringsgevoelige soorten zijn broedvogels als snor, zwarte stern en woudaapje. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

Stiltegebied

Een deel van het gebied Oostelijke Vechtplassen is aangewezen als stiltegebied. Er gelden strikte regels op het gebied van akoestiek. Ontwikkeling van recreatie is mogelijk en zelfs aantrekkelijk in stiltegebieden. Zoals eerder genoemd kan ontwikkeling van recreatie echter significant negatieve effecten hebben als er geen rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden van het gebied.

10 Uiterwaarden Lek

10.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek beslaat vier uiterwaarden van de Nederrijn tussen Lopik en Zederik. Het gebied is 132 ha en behoort tot het Natura 2000-landschap 'Rivierengebied'.

10.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor de Uiterwaarden Lek zijn aangewezen.

Tabel 10.1 Natuurwaarden Uiterwaarden Lek

Habitattypen	H3270 Slikkige rivieroever, H6120 Stroomdalgraslanden, H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje) en H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuvels (glanshaver)
Habitatsoorten	H1166 kamsalamander
Broedvogels	Geen
Niet-broedvogels	Geen

10.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 10.2 Instandhoudingsdoelstellingen Uiterwaarden Lek

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitattypen		
H3270	Slikkige rivieroever	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H6120	Stroomdalgraslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6430	Ruigten en zomen	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit ruigten en zomen (subtype B, wilgenroosje).
H6510	Glanshaver- en vossenstaartheuvels	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheuvels (subtype A, glanshaver).
Habitatrichtlijn: soorten		
H1166	Kamsalamander	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

10.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek.

Tabel 10.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek

Beleidsdoel	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	

Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstructiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatietoervaart	
Stillegebieden	

10.5 Toelichting ‘gele’ en ‘oranje’ beleidsdoelen

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van het Natura 2000-gebied. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring. Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd.

Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

De kwetsbare habitattypen zijn gevoelig voor vermesting, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten, zoals kamsalamander uit het Natura 2000-gebied kunnen daar gevoelig voor zijn. Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van het gebied Uiterwaarden Lek moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermesting, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

11 Uiterwaarden Neder-Rijn

11.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn beslaat de uiterwaarden van de Neder-Rijn tussen Renkum en Wijk bij Duurstede. Het gebied is ruim 3222 ha en behoort tot het Natura 2000-landschap 'Rivierengebied'.

11.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatoorten, broedvogels en niet-broedvogels voor de Uiterwaarden Neder-Rijn zijn aangewezen.

Tabel 11.1 Natuurwaardem Uiterwaarden Neder-Rijn

Habitattypen	H3270 Slikkige rivieroever, H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver) en H91F0 Droge hardhoutoibossen [complementair]
Habitatoorten	H1095 zeeprk, H1099 rivierprk, H1145 grote modderkruiper en H1166 kamsalamander
Broedvogels	porseleinhoen, kwartelkoning, ijsvogel en oeverzwaluw
Niet-broedvogels	fuut, aalscholver, kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, smient, krakeend, pijlstaart, slobeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje, meerkoet, kievit, grutto en wulp

11.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 11.2 Instandhoudingsdoelstellingen Uiterwaarden Neder-Rijn

Code	Type	Doel
Habitatrichtlijn: habitattypen		
H3270	Slikkige rivieroever	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6510	Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (subtype A, glanshaver).
Vogelrichtlijn: broedvogels		
A119	Porseleinhoen	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
A122	Kwartelkoning	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor ene populatie van ten minste 40 paren.
A229	Ijsvogel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
A249	Oeverzwaluw	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 80 paren.
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels		
A005	Fuut	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor populatie van gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde).
A017	Aalscholver	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 130 vogels (seizoensgemiddelde).
A037	Kleine zwaan	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde).
A041	Kolgans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2900 vogels (seizoensgemiddelde). Achteruitgang in omvang foerageergebied met maximaal 8% is toegestaan, ten gunste van het habitatype H91F0 droge hardhoutoibossen of de broedvogelsoorten A119 porseleinhoen of A122 kwartelkoning.
A043	Grauwe gans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 880 vogels (seizoensgemiddelde). Achteruitgang in omvang foerageergebied met maximaal 8% is toegestaan, ten gunste van het habitatype H91F0 droge hardhoutoibossen of de broedvogelsoorten A119 porseleinhoen of A122 kwartelkoning.
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2400 vogels (seizoensgemiddelde). Achteruitgang in omvang foerageergebied met maximaal 8% is toegestaan, ten gunste van het habitatype H91F0 droge hardhoutoibossen of broedvogelsoorten A119 porseleinhoen of A122 kwartelkoning.
A051	Krakeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).
A054	Pijlstaart	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).

A056	Slobeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).
A059	Tafeleend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 100 vogels (seizoensgemiddelde).
A061	Kuifeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 630 vogels (seizoensgemiddelde).
A068	Nonnetje	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5 vogels (seizoensgemiddelde).
A125	Meerkoet	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1700 vogels (seizoensgemiddelde).
A142	Kievit	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1400 vogels (seizoensgemiddelde).
A156	Grutto	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensgemiddelde).
A160	Wulp	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 100 vogels (seizoensgemiddelde).
Complementaire doelen: habitattypen		
H91F0	Droge hardhoutoibossen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Complementaire doelen: soorten		
H1095	Zeeprk	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1145	Grote modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1166	Kamsalamander	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

11.4 Effecten beleidsdoelen PRS

De tabel hieronder toont de resultaten van de effecteninschatting van de beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn.

Tabel 11.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn

Beleid	Effect?
Duurzame leefomgeving	
Duurzaam bodemgebruik	
Bodemdalingsgevoeligheid	
Beschermingszone drinkwater	
Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	
Waterbergingsgebied	
Vrijwaringszone versterking regionale waterkering	
Overstroomgebied	
Anticiperen op lange termijn gevolgen klimaatverandering.	
Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen	
Windenergie	
Energie uit biomassa	
CHS-Historische buitenplaatsen	
CHS-Militair erfgoed	
CHS-Agrarisch cultuurlandschap	
Vitale dorpen en steden	
Binnenstedelijke woningbouw	
Toekomstige woonlocaties	
Bedrijventerrein in stedelijk gebied	
Wegen (inpassing) planstudieprojecten	
Regionaal wegennet	
Fietsen en overig langzaam verkeer	
Landelijk gebied met kwaliteit	
Kernrandzones	
Landschap, behouden en versterken kernkwaliteiten	
Aardkundige waarden	
Natuur – EHS	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstructiegebied	
Recreatiezones	
Bovenlokale recreatieterreinen	
Recreatietoervaart	
Stiltegebieden	

11.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Anticiperen op lange termijngevolgen klimaatverandering

Provincie Utrecht streeft naar een klimaatbestendige leefomgeving met een veilig en goed leefklimaat voor plant, dier en mens. Gezien de klimaatverandering is het aannemelijk dat de provincie maatregelen moet nemen om dit doel te behalen en te behouden. De maatregelen die genomen kunnen worden lopen zeer uit één. Welke maatregelen er genomen worden is nu niet te voorspellen. Net zo min op welke locaties dergelijke maatregelen genomen gaan worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat maatregelen significant negatieve effecten kunnen hebben op dit Natura 2000-gebied. Bij het vaststellen van eventuele maatregelen moet rekening gehouden worden met het Natura 2000-gebied.

Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen

Het gebruik van duurzame energiebronnen wordt door de provincie gestimuleerd. Voorbeelden van duurzame energiebronnen zijn windenergie, biomassa, (diepe) geothermie, warmte-koudeopslag, zonne-energie, waterkracht en benutten van restwarmte. Al deze bronnen maken gebruik van andere technieken. Sommige methoden kunnen nadelige effecten hebben op een Natura 2000-gebied. Bijvoorbeeld door de aanleg of in gebruik zijn van de energiebron. Er kan niet gesteld worden dat er geen significant negatieve effecten zullen zijn, omdat niet bekend is welke locaties ontwikkeld gaan worden en welke methoden er worden toegepast. Door de juiste keuze van locatie en energiebron zijn negatieve effecten te voorkomen. Zonne-energie op huizen en bedrijven neemt weinig ruimte in beslag en lijkt geen nadelige gevolgen te hebben voor het Natura 2000-gebied.

Windenergie

Langs het Amsterdam-Rijnkanaal, tussen Houten en Wijk bij Duurstede, is een windenergielocatie aangewezen. Deze locatie ligt op 2,5 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn. Windmolens zijn berucht door het maken van slachtoffers onder vogels. Deze slachtoffers vallen onder andere wanneer windmolens geplaatst zijn op een migratieroute of op een route tussen verblijfplaats en foeragegebied. Daarnaast kunnen windmolens ook voor optische verstoring zorgen. Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn heeft verschillende (broed-) vogels als doelsoort. Negatieve effecten in de vorm van optische verstoring lijkt niet waarschijnlijk, want daar lijkt de afstand tot het gebied te groot voor. Op basis van de beschikbare informatie is het niet mogelijk te bepalen of windmolens een op de aangewezen locatie een barrière vormen voor de verschillende doelsoorten van het Natura 2000-gebied. Significant negatieve effecten kunnen daarom niet uitgesloten worden. Doormiddel van onderzoek kan meer inzicht verkregen worden over de barrière werking. Negatieve effecten zijn te verminderen door strategische plaatsing van windmolens of aanpassing in werkingstelling op kwetsbare tijdstippen.

Regionaal wegennet

Langs Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn loopt de N225 die gerekend wordt tot het regionale wegennet. Provincie Utrecht streeft naar een goede bereikbaarheid voor woon-, werk- en vrijetijdslocaties. Hiervoor stelt de provincie een mobiliteitsvisie op. Op dit moment is deze visie er niet. Het is onduidelijk welke maatregelen genomen gaan worden en aan welke delen van de weg. Effecten op het Natura 2000-gebied zijn dus zeker niet uit te sluiten. Bij een eventuele wegverbreding kunnen door de toename aan schadelijke stoffen, door bijvoorbeeld een toename van verkeersactiviteit, significant negatieve effecten optreden op de kwetsbare habitattypen.

Fiets en overig langzaam verkeer

De provincie stimuleert het gebruik en aanleg van voorzieningen voor fiets en overig langzaam verkeer. Locaties waar nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd zijn op het moment niet bekend, maar kunnen in de gehele provincie plaatsvinden. Wanneer deze ontwikkeling zich in of nabij het Natura 2000-gebied plaatsvinden is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten optreden. Aanleg van voorzieningen kan oppervlakteverlies betekenen, maar ook een toename van recreatief gebruik van het Natura 2000-gebied. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Ook doelsoorten kunnen negatieve effecten ondervinden door verstoring.

Recreatie in Natura 2000-gebieden is mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden in het gebied. In het Natura 2000-gebied zal betreding een groot negatief effect op unieke habitattypen kunnen hebben.

Kernrandzones

Gemeenten worden door provincie Utrecht vrij gelaten om eventuele ontwikkeling van kernrandzones in te vullen. Kernrandzones zijn gebieden grenzend aan stad of dorp. Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn ligt tegen het stedelijk gebied van Amerongen, Elst, Rhenen en Wijk bij Duurstede aan en is daarom te bestempelen als kernrandzone. Onbekend is of er plannen zijn voor Uiterwaarden Neder-Rijn. Niet ondenkbaar is dat de gemeenten het gebied belangrijker willen maken voor recreatie. Wanneer dit gaat plaatsvinden is het afhankelijk van de aard van de recreatie en de intensiteit van de recreatie of er significant negatieve effecten optreden. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Uiterwaarden Neder-Rijn heeft verschillende kwetsbare habitattypen. Recreatie is goed mogelijk, mits rekening gehouden wordt met de kwetsbaarheden van het gebied.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De kwetsbare habitattypen zijn gevoelig voor vermessing, verzuring en verdroging. Ook doelsoorten uit het Natura 2000-gebied, zoals kamsalamander kunnen daar gevoelig voor zijn. Deze drie storingsfactoren worden versterkt bij intensivering agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van het gebied Uiterwaarden Neder-Rijn moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermessing, verzuring en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Reconstructiegebied

Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn ligt in een extensiveringsgebied. In dit gebied staat voorop dat aantasting van natuurwaarden wordt teruggedrongen. Direct in de nabijheid van het gebied ligt een verwevingsgebied. In dit gebied is reeds landbouw aanwezig, maar wordt de mogelijkheid gegeven voor de intensieve veehouderij om uit te breiden. Dit is echter alleen mogelijk als de ruimtelijke kwaliteiten of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten. Wanneer in het verwevingsgebied bij Uiterwaarden Neder-Rijn uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden, is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten kunnen optreden voor dat gebied. Door uitbreiding van de intensieve veehouderij ligt o.a. vermessing, verzuring en verdroging op de loer. Het kwetsbare habitatype is gevoelig voor deze effecten. Wanneer uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden in de omgeving van Uiterwaarden Neder-Rijn dienen maatregelen genomen te worden om verdroging, vermessing en verzuring tegen te gaan. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Bovenlokale recreatieterreinen

Het gehele landelijke gebied van provincie Utrecht wordt gezien als een zone waar bovenlokale recreatie mogelijk is. Het belang van de provincie is dat mogelijkheden tot recreatie en toerisme behouden blijven en worden ontwikkeld. Waar en wat voor recreatie ontwikkeld gaat worden is niet bekend. Afhankelijk van de invulling zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. Toename van recreatie kan tot gevolg hebben dat door betreding kwetsbaar leefgebied wordt aangetast of vernietigd. Door rekening te houden met de kansen en bedreigingen van het Natura 2000-gebied kan ontwikkeling van recreatie plaatsvinden zonder negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied.

12 Arkemheen

12.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Arkemheen beslaat een oppervlakte van ongeveer 1420 hectare. Arkemheen ligt in zijn geheel in de provincie Gelderland. Omdat Arkemheen tegen de provinciegrens van Utrecht ligt, zijn de beleidsdoelen uit de PRS ook getoetst op Natura 2000-gebied Arkemheen.

12.2 Natura 2000-waarden

In onderstaande tabel is in het kort weergegeven welke habitattypen, habitatsorten, broedvogels en niet-broedvogels voor Arkemheen zijn aangewezen.

Tabel 12.1 Natuurwaarden Arkemheen

Habitatsorten	H1134 bittervoorn [complementair]
Niet-broedvogels	kleine zwaan, smient

12.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Naast de algemene doelen zijn de volgende specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd:

Tabel 12.2 Instandhoudingsdoelstellingen Arkemheen

Code	Type	Doel
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels		
A037	Kleine zwaan	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 190 vogels (seizoensgemiddelde).
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 850 vogels (seizoensgemiddelde).
Complementaire doelen: soorten		
H1134	Bittervoorn	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

12.4 Effecten beleidsdoelen PRS

Arkemheen ligt in de provincie Gelderland. De meeste beleidsdoelen uit de PRS zijn daardoor niet van toepassing. Enkele voorgenomen beleidsdoelen kunnen toch effect hebben op het Natura 2000-gebied. Het gaat hier vooral om effecten van het landbouwkerngebied aan de oostkant van Bunschoten en om de toekomstige woningbouw Amersfoort Vathorst-West.

Tabel 12.3 Effecten beleidsdoelen op Natura 2000-gebied Arkemheen

Beleid	Effect?
Bodemdalingsgevoeligheid	
Landbouwgebieden	
Landbouwkerngebieden	
Reconstructiegebied	
Toekomstige woonlocaties	

12.5 Toelichting 'gele' en 'oranje' beleidsdoelen

Bodemdalingsgevoeligheid

De ten westen van het Natura 2000-gebied Arkemheen gelegen Oosterpolder is gevoelig voor bodemdaling. Activiteiten waar mogelijk bodemdaling door kan plaatsvinden dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen genomen te worden om effecten te voorkomen. Bodembewerking waarbij veen aan het oppervlak wordt gebracht is niet toegestaan, tenzij de bodembewerkingen plaatsvinden ten behoeve van graslandverbetering. Bodemdaling kan tot gevolg hebben dat verlaging van het grondwaterpeil noodzakelijk is om bijvoorbeeld landbouw mogelijk te houden.

Dit kan onder andere leiden tot verdroging in Natura 2000-gebied Arkemheen, dat ook gevoelig is voor bodemdaling. Significant negatieve effecten zijn daarom niet uit te sluiten. Kritisch blijven kijken naar activiteiten die bodemdaling tot gevolg kunnen hebben blijft noodzakelijk.

Landbouwgebieden/ landbouwkerngebieden

Natura 2000-gebied Arkemheen ligt nabij een zone van landbouwgebieden. Deze landbouwgebieden zijn zelfs aangewezen als landbouwkerngebied. Deze gebieden hebben volgens provincie Utrecht de beste uitgangspositie om duurzaam voedsel te produceren voor de wereldmarkt en/ of de Randstedelijke markt. In deze gebieden heeft landbouw het primaat. Andere functies worden zoveel mogelijk vermeden om landbouw de ruimte te bieden. Versterking van landbouw wordt gestimuleerd. Het uitbreiden of intensiveren van landbouw is meestal één van de grote bedreigingen voor Natura 2000-gebieden. Door de toename van agrarische activiteiten zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten. De doelsoorten van Arkemheen zijn gevoelig voor onder andere vermessing en verdroging. Deze twee storingsfactoren kunnen worden versterkt bij intensivering van de agrarische activiteiten. Bij verandering in het landbouwkerngebied in de buurt van Arkemheen moet altijd rekening gehouden worden met de veranderingen die daarbij optreden. Vergroting van de kans op vermessing en verdroging moeten voorkomen worden. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Reconstructiegebied

Direct in de nabijheid van Natura 2000-gebied Arkemheen ligt een verwevingsgebied. In dit gebied is reeds landbouw aanwezig, maar wordt de mogelijkheid gegeven aan de intensieve veehouderij om uit te breiden. Dit is echter alleen mogelijk als de ruimtelijke kwaliteiten of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten. Wanneer in het verwevingsgebied bij Arkemheen uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden, is het niet uit te sluiten dat er significant negatieve effecten kunnen optreden voor dat gebied. Door uitbreiding van de intensieve veehouderij ligt o.a. vermessing en verdroging op de loer. De doelsoorten van Arkemheen zijn gevoelig voor deze effecten. Wanneer uitbreiding van intensieve veehouderij plaats gaat vinden in de omgeving van Arkemheen dienen maatregelen genomen te worden om verdroging en vermessing tegen te gaan. De huidige wet- en regelgeving omtrent milieu en landbouw is vrij strikt, hierdoor worden voorgenomen activiteiten onder andere getoetst op significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Dit betekenen dat uitbreiding en intensivering van agrarisch gebruik, die significant negatieve effecten hebben op Natura-2000 gebieden, in werkelijkheid moeilijk te realiseren zullen zijn.

Toekomstige woonlocaties

Vathorst-West bij Amersfoort is aangewezen als locatie waar grootschalige nieuwbouw mogelijk is. Op deze locatie wordt de mogelijkheid geboden om maximaal 3000 woningen te realiseren. Deze locatie ligt op ongeveer 1000 meter afstand van Natura 2000-gebied Arkemheen. Significant negatieve effecten op Arkemheen zijn niet uit te sluiten. Door de ontwikkeling van de nieuwbouwlocatie kan bijvoorbeeld de verkeersdruk op de omringende wegen toenemen. Eveneens kan de recreatiedruk in en om Arkemheen toenemen. Beide kunnen versterking van doelsoorten teweeg brengen. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of er bij de ontwikkeling van Vathorst-West significant negatieve effecten kunnen optreden op Arkemheen, in de vorm van trillingen (bijvoorbeeld heien) en verdroging (door bijvoorbeeld ontwatering).

13 Beoordeling EHS

13.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gekeken wat de gevolgen zijn van de herijking van EHS. Eerst zal een korte uitleg gegeven worden over de aanleiding van de herijking. Vervolgens een uitleg hoe de herijking er uit gaat zien. Tot slot worden de effecten van de herijking bekeken en besproken.

13.2 Aanleiding herijking

De oorspronkelijke taakstelling van provincie Utrecht is het realiseren van 11.230 hectare nieuwe natuur. Ongeveer een 6000 hectare is nog niet gerealiseerd. De huidige begrenzing van de EHS is vastgelegd in de Structuurvisie Streekplan 2005-2015. Het voortzetten van het beleid uit die structuurvisie (met daartoe onvoldoende rijksmiddelen en onvoldoende mogelijkheden om dit op te vangen met provinciale middelen) betekent een versnippering van de aandacht over alle gebieden en verbindingen. Het stellen van prioriteiten is daarom belangrijk.

Het provinciaal ruimtelijk beleid uit de PRS is gericht op het behouden en verder versterken van de EHS. Belangrijk doel daarbij is het behouden van soortenrijkdom en biodiversiteit. Daarnaast speelt op natuur gerichte recreatie een belangrijke rol.

Een verandering t.o.v. Structuurvisie Streekplan 2005-2015 is o.a. een versoepeling van ontwikkelingsruimte voor verblijfsrecreatieterreinen. Er wordt daarbij niet getoetst op de effecten voor potentiële waarden. Verder is een verandering dat er geen “nee, tenzij” geldt voor ontwikkelingen in de nabijheid van de EHS.

13.3 Resultaat herijking

Het Rijk heeft provincies opgedragen de EHS te herijken, gericht op de uitkomsten van het regeerakkoord en de beschikbare middelen. Deze herijking heeft betrekking op de nog te realiseren hectares nieuwe natuur. Op 9 juni 2011 is met betrokken maatschappelijke organisaties en de provincie een ‘akkoord van Utrecht’ tot stand gekomen. Hierin is aangegeven dat zowel de betrokken partijen als de Provincie de EHS zien als een belangrijk instrument om de biodiversiteit in Utrecht te behouden en te versterken. Goed overwogen (en aan de hand van diverse criteria) hebben zowel de Provincie als de betrokken organisaties hun akkoord gegeven op de vernieuwde plannen voor de EHS. De nieuwe ambities voor de nog te realiseren 6000 hectare natuur zijn:

- Categorie 1 (1500 ha in EHS). Voor deze gebieden gelden (inter)nationale verplichtingen. Zij blijven onderdeel uitmaken van de EHS. Het “nee, tenzij” beginsel blijft van toepassing.
- Categorie 2 (3000 ha ‘Groene Contour’). Het gaat om gebieden die van belang worden geacht voor het functioneren van de EHS, maar waarvoor geen financiering met rijksmiddelen verwacht wordt. Binnen deze gebieden kan op vrijwillige basis EHS gerealiseerd worden. De reguliere agrarische bedrijfsvoering wordt niet beperkt door deze aanwijzing. Wel worden grote onomkeerbare ingrepen in deze gebieden voorkomen. Zo zijn nieuwe infrastructuur, woningbouw of bedrijventerreinen niet mogelijk. Zodra een gebied gerealiseerd is als natuur, gaat dit onder de EHS “bestaande natuur” vallen.
- Categorie 3 (1500 ha buiten EHS). Deze gebieden worden minder van belang geacht voor het functioneren van de EHS en komen te vervallen.

13.4 Effecten herijking EHS

Belangrijk is om bij minder middelen de juiste keuzes te maken. Dezelfde ambities met minder middelen resulteert in veel nieuwe natuur met weinig kwaliteit. Het daarom ook een goede keuze om voor een hogere kwaliteit te gaan en minder oppervlakte. Belangrijk is natuurlijk wel dat gekozen wordt voor de juiste gebieden.

De hectares van categorie 1 blijven bestempeld als EHS en, aangenomen dat deze correct worden ingericht, behouden zij dus de volwaardige waarden.

De hectares van categorie 2 worden niet gerekend tot EHS. Pas als deze ingericht zijn en de juiste functie hebben, worden ze opgenomen in de EHS.

De toekomstige waarden van deze gebieden zijn dus onduidelijk. Agrarische bedrijfsvoering wordt niet beperkt, waardoor het risico ontstaat op extra vermesting, verzuring en verdroging. Dit kan vervolgens negatieve gevolgen hebben op nabijgelegen EHS en Natura 2000. De invulling van het Groene Contour is afhankelijk van vrijwillige acties. In het meest positieve scenario wordt al deze grond ontwikkeld tot natuur en is de natuurwaarde maximaal. In het slechtste scenario worden alle gebieden niet ontwikkeld en vindt er uitbreiding van agrarische activiteiten plaats. Dit zou het Groene Contour duidelijk minder natuurwaarden geven en mogelijk een verslechtering van omliggende EHS en Natura 2000. Bij de invulling van het Groene Contour moet hier goed op worden gelet. De invulling van het Groene Contour mag alleen als er geen onomkeerbare ingrepen plaatsvinden, zodat er later alsnog een hogere natuurwaarde gerealiseerd kan worden. Dit is een goed uitgangspunt. Op deze manier worden de mogelijkheden voor later behouden. Echter, sommige populaties van soorten verkeren in slechte staat, zodat het de vraag is of deze soorten voldoende tijd hebben om te wachten op meer natuurwaarden en verbindingzones. Vooral grondgebonden soorten, die slechts korte afstanden kunnen overbruggen, kunnen hier de nadelen van ondervinden, zoals amfibieën.

Hectares van categorie 3 worden volledig onttrokken aan de EHS. Afhankelijk van de invulling van deze gebieden kunnen er op verschillende manieren negatieve effecten ontstaan op de omringende EHS en Natura 2000. Er kan meer verstoring optreden, meer vermesting, verzuring en verdroging of er kan barrièrewerking optreden. Op basis van de beschikbare informatie is niet in te schatten waar en voor welke soorten significant negatieve effecten gaan optreden. Bij de invulling van de gebieden dient rekening gehouden te worden met de mogelijke bedreigingen, maar ook kansen om ruimtelijke ontwikkelingen te combineren met maatregelen om soorten ondersteuning te bieden. Zo zijn er makkelijk maatregelen te nemen om bijvoorbeeld insecten een verbindingzone te bieden door bedrijventerreinen of woonwijken. Dit zelfde zou van toepassing kunnen zijn voor verschillende soorten vogels, reptielen en amfibieën.

14 Aandachtspunten Flora- en faunawet

14.1 Inleiding

De uitvoering van de beleidsdoelen kan niet alleen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar ook voor soorten die beschermd worden door de Flora- en faunawet. In dit hoofdstuk worden een aantal soorten besproken die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de beleidsdoelen uit de PRS. De soorten die besproken worden zijn slechts een selectie van de vele soorten die beschermd worden. Voor deze effectenbeoordeling is een selectie gemaakt van soorten waarvan bekend is dat deze regelmatig voor moeilijkheden, vertraging of handhaving kunnen leiden. Het noemen en bespreken van deze soorten moet o.a. provincie en gemeenten stimuleren om vroegtijdig rekening te houden met deze soorten om moeilijkheden te voorkomen.

Het hoofdstuk begint met een korte uitleg van de Flora- en faunawet. Vervolgens wordt de selectie soorten besproken en de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen die effect kunnen hebben op deze soorten.

14.2 De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is een wet waarin planten en dieren worden beschermd. Anders dan de Natuurbeschermingswet geldt de wet niet alleen voor natuurgebieden, maar ook daarbuiten. Alle dieren en planten vallen onder de zorgplicht. Dit wil zeggen dat we alles wat redelijkerwijs mogelijk is moeten doen of laten om doden, verwonden of verstoren van dieren en planten te voorkomen. Een heel aantal dieren en planten zijn verheven naar een strenger beschermingsregime. Hier gelden bepaalde verbodsbepalingen voor die alleen overtreden mogen worden na het ontvangen van een ontheffing van het ministerie van EL&I of een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Ontheffing kan alleen verkregen worden als de aanvrager een geldig belang heeft. Voor vogels (Vogelrichtlijn) en soorten die door de Europese richtlijn (Habitatrichtlijn bijlage IV) zijn benoemd, zijn slechts een aantal belangen geldig. In veel gevallen zal het verkrijgen van een ontheffing niet mogelijk zijn, omdat niet een geldig belang bewezen kan worden. Het voorkomen van een overtreding is dan belangrijk om projecten niet onnodig te laten vertragen. Door vroeg in het proces rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, kan tijdig rekening gehouden worden met maatregelen ter voorkoming van overtreding. Het betrekken van een ecooloog met ruime kennis van wet- en regelgeving is daarbij een must.

14.3 Soorten

14.3.1 Vissen

Kleine modderkruiper en bittervoorn

Deze vissoorten zijn verreweg de meest voorkomende soorten bij ontheffingsaanvragen voor de Flora- en faunawet. In provincie Utrecht zijn de soorten algemeen. Vooral in het veenweidegebied in Utrecht worden deze rijkelijk aangetroffen. Verschillende watertypes worden door deze twee soorten bevolkt. Werkzaamheden aan watergangen, zoals dempen of vergraven van oevers kunnen overtredingen van de Flora- en faunawet tot gevolg hebben. Door het algemeen voorkomen van deze soorten is het verkrijgen van een ontheffing meestal geen probleem, mits goed onderzoek gedaan is en voldoende mitigerende maatregelen genomen worden.

Grote modderkruiper

Deze soort is kritischer op zijn leefgebied als voorgaande vissoorten, maar is daardoor ook duidelijk minder algemeen in provincie Utrecht. Onderzoek naar deze soort is vanwege zijn leefwijze meestal lastiger. Aantasting van leefgebied door werkzaamheden als dempen en vergraven of verandering van inrichting kunnen serieuze overtredingen van de Flora- en faunawet betekenen. In veel gevallen is het voorzien in nieuw leefgebied noodzakelijk. Een dergelijke compensatie kan een onaangename verrassing zijn als hier vroeg in het proces niet naar gekeken is.

Rivierdonderpad

Een soort die in Nederland algemener is dan eerder verwacht. Het dier leeft verborgen onder stenen, stronken of andere elementen op de bodem van een waterlichaam. De soort is door deze voorkeur vooral veel aan te treffen op locaties met stortstenen, zoals kanalen of meren. Het wegvangen van deze soort is eigenlijk alleen mogelijk met electrovisserij. Het wegvangen van de soort wordt door het ministerie vaak als voorwaarde opgelegd om doden en verwonden te voorkomen. Doordat rivierdonderpad sterk gehecht is aan zijn territorium keert de soort snel terug als het na wegvangen onvoldoende ver van het territorium is verplaatst. Aanleggen van nieuw leefgebied of het uitbreiden van bestaand leefgebied voor deze soort is vrij eenvoudig, vanwege zijn sterke voorkeur voor stortstenen.

14.3.2 Planten**Muurplanten**

Onder muurplanten verstaan we in dit geval de beschermde gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren. Hoewel deze soorten meestal niet van nature voorkomen in de provincie hebben ze zich door verwildering er wel weten te vestigen. Ondanks dat het hier niet het natuurlijke verspreidingsgebied betreft, zijn de soorten wel degelijk beschermd door de Flora- en faunawet. Deze muurplanten zijn aan te treffen op o.a. oude gebouwen en kademuren. Op deze groeiplaatsen bezorgen ze ook de meeste problemen. Schoonspuiten, slopen of vervangen van groeiplaatsen betekent overtreding van verbodsbepalingen. Het verkrijgen van een ontheffing levert meestal niet de grootste problemen op. Door de juiste werkwijze kan voorkomen worden dat dure maatregelen, als opslaan van planten in depots, worden opgelegd.

14.3.3 Zoogdieren**Das**

Das komt op verschillende locaties in provincie Utrecht voor. Op nieuw geplande bouwlocaties kan men stuiten op dassenburchten. In het verleden heeft das in Nederland al voor veel vertraging gezorgd. Ook de uitbreiding of intensivering van het agrarisch gebied kan vernietiging leefgebied betekenen. Wegen kunnen barrières opwerpen en leefgebied zo ongeschikter maken. Tot slot kan een hoge recreatiedruk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. Wanneer onzorgvuldig met das wordt omgegaan is de kans aanzienlijk dat dit tot handhaving zal leiden. Das is een bekende en "aajibare" soort waarbij mensen snel aan de bel trekken als onrechtmatigheden worden verwacht.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten worden door de Flora- en faunawet strikt beschermd. Gebouwbewonende vleermuizen kunnen verstoord worden als bestaande gebouwen gesloopt worden. Bij binnenstedelijk bouwen kan dit dus voorkomen. Ook de ontwikkeling of werkzaamheden bij fort en andere elementen van het cultuur historisch erfgoed kunnen leiden tot overtreding. Veel van die elementen zijn van zeer groot belang, zodat een aantasting vaak grote gevolgen met zich mee kan brengen. Windmolens kunnen doding en verwonding van vleermuizen veroorzaken als deze op een belangrijke vliegroute of migratieroute liggen. De laatste tijd verschijnen er steeds meer onderzoeksrapporten waar de negatieve effecten onderzocht zijn. Werkzaamheden en aantasting van lijnvormige elementen (water, lanen en wegen) kunnen ook een overtreding betekenen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich te oriënteren. Aantasting van dergelijke elementen kan aantasting van functioneel leefgebied betekenen.

14.3.4 Reptielen en amfibieën**Ringslang**

Ringslang komt in provincie Utrecht veel voor. De soort komt in Nederland op verschillende locaties in en nabij steden voor. Hierdoor komt ringslang vaak en snel in aanraking met ruimtelijke ontwikkeling. Nieuwbouw, wegenbouw, intensivering landbouw, werkzaamheden aan wateren en toename recreatie kunnen leiden tot versterking en dus overtreding.

Heikikker

In provincie Utrecht komt heikikker nog vrij veel voor. Ook in het veenweidegebied en op kleigrond wordt de soort aangetroffen. Nieuwbouw, wegebouw, intensivering landbouw, werkzaamheden aan wateren en toename recreatie kunnen leiden tot verstoring en dus overtreding.

Poelkikker

Vooraf in het zuidoosten van provincie Utrecht aanwezig. Nieuwbouw, wegebouw, intensivering landbouw, werkzaamheden aan wateren en toename recreatie kunnen leiden tot verstoring en dus overtreding.

Rugstreepad

Rugstreepad is waarschijnlijk de meest "beruchte" soort van de Flora- en faunawet. Meer dan eens is de soort in het nieuws gekomen voor het verhinderen van projecten. Vrijwel altijd is dit het gevolg van te laat rekening houden met het voorkomen van deze soort. Het voorkomen van moeilijkheden is makkelijk, namelijk vroegtijdig in het proces onderzoek doen en eventuele maatregelen in de planning mee nemen. De soort komt van nature voor in duinen en uiterwaarden, maar komt tegenwoordig vooral voor in agrarisch gebied en op en rond bouwlocaties. Bouw kan leiden tot vernietiging van leefgebied en wegen kunnen barrières vormen.

14.3.5 Vogels**Gierzwaluw/ huismus**

Beide vogelsoorten broeden in het stedelijk gebied. De nesten van beide soorten zijn jaarrond beschermd. Verstoren, vernielen en wegnemen is niet toegestaan zonder ontheffing. Ontheffing is alleen mogelijk als er een geldig belang is. Geldige belangen waarvoor ontheffing voor jaarrond beschermde vogels mogelijk is, zijn:

- Bescherming flora en fauna;
- Veiligheid luchtverkeer;
- Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Zonder geldig belang is ontheffing niet mogelijk en moet overtreding voorkomen worden.

Overtreding vindt vooral plaats door het slopen van locaties waar nesten aanwezig zijn. Ook het wegnemen van foerageergebied kan een overtreding betekenen.

Steenuil

Steenuil behoort tot de lastigste vogelsoorten van de Flora- en faunawet. Ook deze soort is jaarrond beschermd. Deze vrij conservatieve soort leeft in gebieden waar vooral nog veel extensieve landbouw is. Door sloop van boerderijen en stallen kunnen nestlocaties vernield worden. Nieuwe bouwlocaties kunnen verblijfplaatsen en foerageergebied aantasten. Recreatie kan verstoring betekenen. Wegverbreding of aanleg kan ook leiden tot aantasting functioneel leefgebied.

14.3.6 Overige dieren**Platte schijfhoren/ gestreepte waterroofkever**

Vooraf in het westen van provincie Utrecht leven een aantal diersoorten die noemenswaardig zijn. Platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever komen vooral voor in het Utrechtse plassengebied en zijn beide aquatisch. Het zijn lastig te onderzoeken soorten en niet ieder ecologisch bureau voert dit werk uit. Aanwezigheid van deze zeldzame soorten wordt vaak vergeten of over het hoofd gezien. Beide soorten zijn Europees beschermd. Aantasting kan plaatsvinden door verstoring en vernietiging leefgebied. Uitbreiding/ intensivering agrarisch gebied kan leiden tot vermesting en verzuring waar beide soorten gevoelig voor zijn.

Groene glazenmaker

Ook deze soort komt vooral voor in het Utrechts plassengebied. Deze libel is voor het afzetten van de eieren gebonden aan krabbenscheer. Dit is voor de soort ook direct het kwetsbare punt. Door het verdwijnen van krabbenscheer verdwijnt groene glazenmaker. Uitbreiding en intensivering van het agrarisch gebied kan leiden tot afname van krabbenscheer en dus een aantasting van voortplantingslocatie groene glazenmaker.

14.4 Effecten beleidsdoelen PRS

Om veel tekstuele herhaling te voorkomen zijn de beleidsdoelen samengevoegd tot een aantal type ingrepen, namelijk:

- werkzaamheden waterkering;
- windenergie;
- uitbreiding/ intensivering agrarisch gebied;
- binnenstedelijke bouw;
- nieuwe bouwlocaties;
- aanleg/ aanpassing wegen;
- recreatie.

Vrijwel alle activiteiten die voortvloeien uit de beleidsdoelen zijn terug te voeren tot deze 7 types.

Werkzaamheden waterkering

Werkzaamheden aan waterkering kunnen effect hebben op de verschillende beschermde vissoorten. Muurplanten kunnen aangetast worden als zij groeien op kademuren of sluisen. Werkzaamheden aan waterkeringen kunnen 's nachts verstoring veroorzaken voor vleermuizen. Zij maken gebruik van het water als vliegroute of foerageergebied. Verstoring kan vooral optreden wanneer 's nachts licht gebruikt wordt.

Windenergie

Windmolens kunnen slachtoffers maken onder vogels en vleermuizen wanneer deze liggen op een belangrijke route. Tegenwoordig is er vrij veel aandacht voor dit onderwerp. Het is ook zeker aan te raden de toekomstige windenergielocaties te laten onderzoeken of deze gelegen liggen op belangrijke vliegroutes of migratieroutes van deze soorten.

Uitbreiding/ intensivering agrarisch gebied

Uitbreiding/ intensivering agrarisch gebied kan enerzijds leiden tot oppervlakteverlies van leefgebied van soorten en anderzijds door aantasting van leefgebied door vermeting, verzuring en verdroging. Leefgebied van waterbewonende soorten kunnen op deze manieren aangetast worden. Ook ringslang en amfibieën zijn gevoelig voor deze veranderingen. Intensivering kan om dezelfde reden ook nadelig werken voor steenuil en das.

Binnenstedelijke bouw

Bij binnenstedelijke bouw wordt vaak eerst gesloopt. Het slopen van gebouwen kan leiden tot vernieling van verblijfplaatsen van vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Daarentegen geeft het ontwikkelen van nieuwe gebouwen ook mogelijkheden om proactieve maatregelen te nemen voor deze soorten. Zoals creëren van verblijfplaatsen in muren en onder daken. Vooral rond het Utrechtse plassenengebied moet men bij de sloop alert zijn op verblijfplaatsen van meervleermuis.

Aanleg/ aanpassing wegen

Aanleg van wegen kan leiden tot vernietiging van oppervlakte leefgebied van vrijwel alle soorten. Regelmatig is het nodig dat watergangen gedempt worden, zodat ook waterbewonende soorten oppervlakte leefgebied kunnen verliezen. Ook barrièrewerking kan leiden tot serieuze problemen. Soorten kunnen niet over de weg of hebben een verhoogd risico te worden gedood. Bekende voorbeelden hiervan zijn amfibieën, ringslang en das. Maar ook vleermuizen en steenuilen, die vaak laag over de wegvliegen, worden op deze manier vaak gedood. Verlichting kan daarnaast verstoring betekenen voor vleermuizen.

Recreatie

Onder recreatie kan men veel activiteiten verstaan, namelijk wandelen, kanoën, kitesurfen etc. Het mag duidelijk zijn dat de verstoring afhangt van de vorm van recreëren en de locatie.

Veel forten krijgen bijvoorbeeld een functie voor recreatie. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de verschillende soorten vleermuizen die er verblijven. Een toename van recreatie kan bijvoorbeeld ook nadelige gevolgen hebben voor steenuilen die graag van rust houden. Belangrijk is bij de ontwikkeling van recreatie na te gaan wat de gevolgen zijn voor verschillende beschermde soorten. Het is overigens ook goed mogelijk recreatie te ontwikkelen door gebruik te maken van de aanwezigheid van bepaalde soorten, zoals men in de Biesbosch doet met bever, Fochteloërveen met kraanvogels en Lauwersmeer met zeearenden.

Nieuwe bouwlocaties

Amersfoort, Vathorst-West

In Vathorst-West zijn algemene beschermde vissoorten als bittervoorn en kleine modderkruiper aanwezig. Verschillende soorten vleermuizen zijn aangetroffen. Speciale aandacht verdient het voorkomen van kerkuil in de directe omgeving. Poelkikker wordt ook verwacht op deze locatie.

Bunnik, Odijk-West

Provincie Utrecht heeft in de PRS reeds opgenomen dat er bij locatie een dassenburcht aanwezig is. Er komen ook verschillende soorten vleermuizen voor, waaronder de minder algemene franjestaart. Welke functies de locatie heeft voor de vleermuizen dient nader onderzocht te worden. Ringslang en poelkikker worden verwacht in het plangebied evenals soorten als huismus en buizerd. Steenuil komt ook op deze locatie voor.

Utrecht, Rijnenburg

Algemene beschermde soorten als bittervoorn en kleine modderkruiper zijn bekend van deze locatie. In het gebied komen ook heikikker en rugstreppad voor. Ringslang, platte schijfforen en gestreepte waterroofkever kunnen verwacht worden en dient nader onderzocht te worden. Het voorkomen van steenuil in het gebied is bekend.

Vianen, Hoef en Haag

Het voorkomen van kerkuil is mogelijk. Steenuil komt met meerdere broedparen voor in het gebied. Verschillende soorten vleermuizen kunnen verwacht worden, omdat in potentie geschikte vliegroutes, foerageergebieden en verblijfplaatsen aanwezig zijn. Heikikker wordt aangetroffen. Rugstreppadden komen in de directe omgeving voor en zijn door hun mobiele karakter niet uit te sluiten in het gebied.

Woudenberg, Woudenberg-Oost

Dassen komen voor in het gebied. Extra aandacht is nodig om te onderzoeken of het realiseren van nieuwbouw een aantasting betekent van het leefgebied van dassen.

Bronnen

- BügelHajema Adviseurs bv, 2010. Advies Natuurwaarden Odijk-west
- Kiwa Water Research & EGG, 2007. Knelpunten- en kansanalyse Natura 2000-gebieden.
- Oranjewoud, 2011. Naderonderzoek ecologie. Hoef en Haag.
- Provincie Utrecht, 2012. Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2028 planMER.
- Provincie Utrecht, 2011. Resultaten Ecologisch onderzoeken. Provincie Utrecht 2005-2009.
- Provincie Utrecht & De Stichtse Rijnlanden. Atlas van de Utrechtse vissoorten.
- Provincie Utrecht, 2012. Provinciale Ruimtelijke Verordening.
- Provincie Utrecht, 2012. Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 Ontwerp.
- Tauw, 2009. PlanMER voor Rijnenburg.
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>